

Huvudman

Uppsala kommun
Ansvarig nämnd för grundskola
753 75 Uppsala

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Danmarks skola i Uppsala kommun.

Beslut

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Uppsala kommun en anmärkning avseende brister rörande särskilt stöd. Uppsala kommun ska senast **onsdag den 29 november 2023** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Danmarks skola i Uppsala kommun beträffande skolsituationen för en elev. Tillsynen har genomförts genom att Skolinspektionen har inhämtat ett skriftligt yttrande från huvudmannen.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar enligt 2 kap. 8 § skollagen för att utbildningen genomförs i enlighet med gällande bestämmelser. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Uppsala kommun har yttrat sig över inkomna uppgifter samt bifogat dokumentation som visar hur Danmarks skola arbetat med stödet till eleven. Av utredningen framgår bland annat att skolan utrett elevens behov av särskilt stöd den 20 oktober 2021 samt att eleven sedan dess erhållit särskilt stöd genom åtgärdsprogram. Det framgår även att eleven genomgått ytterligare utredningar där olika kompetenser både inom och utanför skolan varit involverade samt att elevens åtgärdsprogram och skolsituation löpande följts upp och utvärderats.

Av elevens senaste åtgärdsprogram, daterat den 4 maj 2023, framgår elevens behov av särskilt stöd. Det anges bland annat att eleven endast arbetar om läraren sitter bredvid eleven och hjälper eleven vidare. Som åtgärder för att tillgodose elevens behov anges att eleven träffar speciallärare vid två tillfällen i veckan, 30 minuter per tillfälle, samt att eleven har extra anpassningar.

Av den dokumentation som huvudmannen bifogat framgår att elevens extra anpassningar bland annat består av individuella instruktioner av vuxen, stöd av vuxen för att förstå, komma igång och hålla fokus på arbetsuppgifter samt med att förklara och läsa av situationer då en konflikt uppstått. Av uppföljningar och utvärderingar av anpassningarna, daterade mellan den 10 februari 2022 och den 28 september 2023, framgår att skolan vid samtliga utvärderingstillfällen konstaterat att eleven inte kan arbeta på egen hand och behöver stöd av en vuxen i alla moment.

Det framgår att skolan i maj 2022 ansökt om tilläggsbelopp för att eleven ska erhålla stöd i form av en elevassistent omfattande 30 timmar per vecka i skolan samt 20 timmar per vecka i fritidshemmet. För läsåret 2023/24 har Uppsala kommun beviljat assistentstöd för eleven tolv timmar per vecka i skolan samt fem timmar per vecka i fritidshemmet.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram upprättas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av åtgärdsprogrammet ska det även framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Enligt 3 kap. 10 § skollagen ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

I förarbetena anges att stöd i form av extra anpassningar är t.ex. att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier. Det kan t.ex. ske med hjälp av ett särskilt schema över skoldagen, extra tydliga instruktioner eller stöd för att sätta igång arbetet. Även hjälp med att förstå texter, att förklara ett ämnesområde på annat sätt eller extra färdighetsträning inom ramen för den ordinarie undervisningen, såsom lästräning eller mattestugor, är att anse som stöd i form av extra anpassningar. Till stöd i form av extra anpassningar hör även enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid, t.ex. två månader. Likaså kan särskilda läromedel eller utrustning i form av t.ex. tidsstöd, dvs. hjälpmedel för att förstå och passa tider, samt digital teknik med anpassade programvaror som huvudregel anses falla inom ramen för stöd i form av extra anpassningar (prop. 2013/14:160 s. 21).

I förarbetena anges vidare att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 10 § skollagen). Det är viktigt att bedömningen görs utifrån en helhetsbild av vad som ger eleven bäst förutsättningar att uppnå kunskapskraven. Insatser som är att betrakta som särskilt stöd är t.ex. placering i särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning (3 kap. 11 § skollagen), anpassad studiegång (3 kap. 12 § skollagen) eller elevassistent. Det rör sig således om insatser av mer ingripande karaktär som normalt inte är möjliga att genomföra för lärare inom ramen för den ordinarie undervisningen. Även insatsernas omfattning och varaktighet måste beaktas. Enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid kan, som ovan nämnts, vara att betrakta som stöd i form av

extra anpassningar medan mer omfattande eller regelbundna specialpedagogiska insatser utgör särskilt stöd (prop. 2013/14:160 s. 21).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det utgör en brist att eleven har stödinsatser som är att betrakta som särskilt stöd som inte framgår av elevens åtgärdsprogram.

Extra anpassningar är mindre ingripande insatser som kan genomföras av lärare och övrig skolpersonal inom ramen för den ordinarie undervisningen, medan särskilt stöd är insatser av mer ingripande karaktär som normalt inte är möjliga att genomföra inom ramen för den ordinarie undervisningen. Särskilda stödåtgärder ska, till skillnad från extra anpassningar, beslutas i ett åtgärdsprogram.

Av utredningen i ärendet framgår att Danmarks skola återkommande gjort bedömningen att eleven inte kan arbeta på egen hand samt att eleven behöver stöd av en vuxen i alla moment. Det framgår även att skolan har ansökt om tilläggsbelopp för en elevassistent till eleven samt att Uppsala kommun har beviljat sådant stöd omfattande totalt 17 timmar per vecka. Dessa stödinsatser är enligt Skolinspektionens bedömning att betrakta som särskilda stödåtgärder och ska som sådana dokumenteras i elevens åtgärdsprogram. Av elevens åtgärdsprogram framgår emellertid enbart att eleven erhåller stöd av speciallärare vid två tillfällen per vecka samt att eleven har extra anpassningar. Att det inte framgår av elevens åtgärdsprogram att eleven ska erhålla omfattande extra vuxenstöd utgör därför en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 11 § skollagen tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten. Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Uppsala kommuns verksamhet vid Danmarks skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd. Utredningen visar emellertid att Danmarks skola har utrett elevens behov av särskilt stöd, att eleven erhållit omfattande stödåtgärder samt att vidtagna åtgärder följts upp och utvärderats. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Uppsala kommun en anmärkning.

Beslutet har fattats av juristen Elina Axelsson.

Juristen Ellen Kalman har varit föredragande i ärendet.